

Hrvatska je u 2014. godini emitirala dva milijuna tona ugljičnog dioksida (CO₂) što ju je svrstalo na pretposljednje mjesto na listi od 22 zemlje Europske unije. Najveći zagađivač, prema izvještaju organizacije Climate Action Network je Njemačka s 255 milijuna tona ugljičnog dioksida ispuštenog u zrak samo u prošloj godini. Odmah iza Njemačke nalaze se Poljska sa 129 milijuna tona ispuštenog CO₂ te Velika Britanija sa 87 milijuna tona. Već sljedeća zemlja ima upola manju emisiju CO₂ - Španjolska sa 43 milijuna tona, te Češka sa 41 i Italija s 39 tona emitiranog ugljičnog dioksida. Mađarska ispušta 7 milijuna tona CO₂, a Slovenija 4 milijuna. Posljednja na listi zagađivača je Švedska sa jednim milijunom tona ispuštenog CO₂ u 2014. godini.

Otprilike 280 elektrana na ugljen koje postoje u 22 zemlje Europske unije pokrivaju četvrtinu potreba za električnom energijom u EU, a u 2014. godini ukupno su emitirale 758 milijuna tona ugljičnog dioksida (CO₂), odnosno 17 posto globalne emisije stakleničkih plinova. Više od 200 elektrana na ugljen u EU starije je od 30 godina, što znači da su "neučinkovite, da zagađuju i da su zastarjele".

Ove brojke treba tumačiti s oprezom. Osim što statistike za 22 europske zemlje ne govore ništa o globalnom povećanju udjela CO₂ u atmosferi, one također ne znače da europske kompanije, primjerice iz Švedske, ne zagađuju okoliš u zemljama u razvoju. Podaci dakle mjere samo emisiju u Europi, no njih treba promatrati s obzirom na globalne ekonomske trendove u ovom sektoru. Tako se iz računice ne mogu izuzeti švedske firme s proizvodnjom dislociranom u zemljama u razvoju, kao ni problematična trgovina ugljikovim kreditima koja omogućava europskim kompanijama da uz dislokaciju industrijske proizvodnje u zemlje u razvoju dodatno zarađuju na trgovini ugljikovim kreditima na temelju kojih od Europske unije i Ujedinjenih naroda dobivaju subvenciju za preseljenje proizvodnje u zemlje koje su manji zagađivači, odnosno podindustrijalizirane zemlje. Svake godine, Agencije za izvoz ugljikovih kredita ulažu milijarde dolara u financiranje svojih kompanija da projekte provode van matičnog teritorija. U periodu od 2007. do 2014. godine, 34 milijarde američkih dolara javnih sredstava uloženo je u razvoj ugljena. Ista ta sredstva bilo je moguće uložiti u primjerice čiste tehnologije i na taj način pomoći smanjenju globalne emisije stakleničkih plinova.

Opasnosti za balkanske zemlje

Prividne promjene u ovom smjeru, nakon mnoštva propalih pregovora i obećanja, prošlog je tjedna napravila Francuska čiji je predsjednik François Hollande kozmetički "ispunio" jedno od svojih obećanja, ukinuvši subvencije za izgradnju termoelektrana na ugljen van Francuske, osim u pojedinim zemljama ili osim ukoliko su elektrane opremljene instrumentima za hvatanje i skladištenje ugljikovog dioksida. No, razvoj instrumenata za

hvatanje i skladištenje CO₂ tek je u povojima, a ukoliko se u obzir uzmu i rezultati japanskih termoelektrana koje su implementirale ove instrumente, dobije se podatak da su ovi instrumenti čak i manje učinkoviti od postojećih filtera na 30 godina starim i neučinkovitim europskim termoelektranama na ugljen.

Istovremeno sa smanjenjem emisije CO₂ u zemljama centra, koja podrazumijeva i postupno zatvaranje postojećih termoelektrana na ugljen, EU je 2013. godine podržala Regionalnu energetska strategiju zemalja Jugoistočne Europe koja podrazumijeva ulaganja u nove termoelektrane u ovom dijelu Europe. Ovu strategiju potpisale su Hrvatska, BiH, Srbija, Crna Gora, Makedonija, Albanija, Moldavija, Kosovo i Ukrajina, a projekti bi se trebali financirati sredstvima razvojnih banaka EU. Pritom, prema nekim podacima, na Balkanu je trenutno aktivno minimalno 13 termoelektrana koje su toliko stare da ih hitno treba zatvoriti.

Ukoliko se planirana izgradnja tih TE na ugljen dovrši, zemlje Jugoistočne Europe naći će se u stromglavljujućoj spirali štetnog i neodrživog sustava baratanja ugljenom. Ugljen je izrazito štetan po zdravlje ljudi. Bolesti milijuna ljudi diljem Europe povezano je sa posljedicama industrije ugljena, a prema procjenama, na godišnjoj razini 23.000 ljudi preuranjeno umre od posljedica povezanih sa zagađenjima industrije ugljenom, poput sumpornih oksida, dušičnih oksida, fine prašine i povećane koncentracije žive u okolišu.
izvor: bilten.org